

DERIV.: *Atansament*. *Atans* 'dret de construir apuntalant amb paret vèina', *Pragm. Cat., AlcM*; tort.: Mestre *Giripigues*, 68; 1341 tort. 'corral atansat a una penya': «dels *atançs* dels bestiaris --- si alguns tallaran --- carrasques o rours, et per los vedalers --- seran atrobats los dits arbres tallats de fresc et ésser posats en los dits *atançs* o corrals, o d'altres hedificis, que-ls senyors de qui seran les abeles --- seran tenguts de pagar --- averats per los dits vedalés --- que en los dits corrals et *atançs* los han trobats», *BABL* xi, 411; mal llegit *acanç*). *Atansador*.

¹ Pertot com a reflexiu (i amb *a*, no cal dir-ho); única excepció que tinc anotada, a Talarn «*atansán* cap a Tremp ---» (1957); seria intransitiu? car es tractava d'enumeracions de noms de lloc; però com que amb ús intransitiu sí que fóra únic, penso que va dir-ho a mitges (en lloc de *se va at.*) per evitar massa repetició. — ² El ms. P (140v2) reemplaça el mot i els nou mots següents per «e quan fo ixit de la nau, éi atrobà l'enfant alegre qui jugava ab ---». Una altra versió, que Chabaneau publica en el vol. xxxv (p. 175, v. 721), que sembla provençal, tampoc no conté la frase 's'atansaren' però no és estrany perquè aquesta és versificada, cosa que ha obligat a bastants canvis («cant foron près de l'ila, ez en riba de mar / viron un enfant en la riba jugar, / en las ondas del mar las peyretas gitar»). Tradueix els mots «ad applicandum induxit --- et cum applicuisset, vidit puerulum more solito, in littore maris cum lapillis ludentem» (412.17). Doncs, *atansaren* tradueix *applicuisset* i per tant tot fa creure que *atançar* devia figurar en l'original primer dels traductors cuixanencs. — ³ *Supl.* al *REW*, 93; *AlcM*, s. v.; *Gram. Hist.*, § 123. Ho repetiren després, en notes breus sense protesta, Wartburg, *FEW* i, 29b; Spitzer, *Lexik.*, § 23, p. 19 (*ZRPb.* XLIII, 765); Rohlf, *ASNSL* CLXI, 316; Gammilscheg XLIII, 1923, 517. — ⁴ No perdem temps en més detalls: la forma com ho diu M-L. sembla voler deixar oberta una ambigua porta (ell mateix dubtava, ben cert), com entenent que la *-t*-vingués d'una evolució fonètica d'una *-dd-*geminada i que la *-n-* sigui la *n* de *addensare*. És a dir tractament savi de *-NSARE*, i alhora una evolució fonètica ultrapopular i raríssima com la de *REDDERE* > *retre* (no repetida quasi enlloc més, llevat algun arabisme). M-L. va caure bastant en aquests encreuaments amb escamoteig de lletres i màgica evocació d'un significat nou: recordem els famosos *maint* MAGNUS X TANTUS, *virar* VIBRARE X GYRARE. El que hi ha hagut aquí és que tots plegats, per no rumiar més, van deixar una idea formulària i nebulosa. — ⁵ «Penheran aquetz qui seran *attentz* per luy o soos bosquers trenquan et batén», doc. de 1425 del *Cartulari d'Ossau* (p. 132). — ⁶ *F. del Senescal d'Egipte* («aquell, qui era ten *atent*, morí d'aquella malaltia» (*NCl.* XLVIII, 147), i també en Lull («ans que l'hagués *atent*, hac lo lop devorat son fill», *Blanq.*, cap. 49) que també usà *atès* (*Merav.*, *NCl.* iv, 306), com Desclot, *Cròn.* (cap. 134). — ⁷ *Distancer* 'distan-

ciar' és francès recent i no pas francès antic, com posa Riquer en una nota, completament esmaperdut, i aducant els ulls al sentit evident del context.

⁵ *Atany*, *atanyar*, *atànyer*, V. *atènyer* *Atapeir*, *atapeit*, V. *tap* (TAPAS) *Atapí*, V. *tapí* *Atapida*, *atapidor*, *atapiment*, V. *tap* (TAPAS) *Atapinat*, V. *tapí* *Atapir*, *atapissar*, *atapit*, V. *tap* (TAPAS) *Ataponar*, V. *tapó* (TAPAR) *Ataquinada*, *ataquinada*, V. *atacar* *Atarantador*, *atarantament*, *atarantar*, *-tat*, V. *taràntula* *Atarassana*, V. *drassana*

ATARAXIA, 'tranquil·litat impertorbable de l'ànima', pres del gr. *ἀταραξία* id., derivat privatiu de *ταράττομαι* 'm'agito'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*. «Els deu motius que donava Pirró per justificar la suspensió del judici el conduïren al principi de la impossibilitat de l'ànima, l'*ataràxia*, que li feia presentar com a exemple digne d'imitació pel savi, un dia --- enmig de la tempesta, el porc que menjava tranquil·lament en un racó de la nau», PCoromines (*Vida Austera* III, x, O. C., 735a27).

Atarcar, V. *enterc* *Atard*, *ataradar*, *ataradat*, V. *tard* ²⁵ *Atarguinador*, V. *atacar* *Atariç*, V. *tariça* *Ataronjar*, *-jat*, V. *taronja* *Atarquimar*, *atarquimat*, V. *tarquim* *Atarreina*, V. DCEC (ALTARREINA *altamandria*) *Atarerat*, V. *tarter* *Atartir*, V. *atertir* *Atarumbar*, V. *tarumba* *Atarussat*, V. *talús* *Atascar*, *atasconar*, V. *tascó* *Atasir*, V. DCEC (ATACIR) *Atassallar*, V. *tassall* i DCEC (TASAJO) *Atatxonador*, *atatxonament*, *atatxonar*, V. *tatxa* *Ataubar*, V. *atalbar* *Ataulador*, *ataular*, V. *taula* *Ataüllador*, *ataüllament*, *ataüllar*, V. *tafulla* *Ataumegar*, V. *atalbar* *Ataiüt*, V. *taiüt* *Atavellat*, *-lladet*, V. *tavella*

ATAVIAR, 'vestir ricament' [1505], del castellà i, aquest, del germànic (no tenen cap fonament els dubtes de Moll), veg. DCEC i, 317; a Val. va pendre arrels ja a fi del S. xv: «cavall *ateviat*: equus phaleratus», OPou (*TbPu.*, 35); «no-us *atavieu*, anau axí, / que prenh gran ira / si us *ataviau* y alquí prop mi / per sort vos mira» (mj. S. xvi, Timoneda, *Bella, de vos só enamorós*, BRAE v, 508); *ataviadament* [1487]; *ataviament*; *ataviu* [fi S. xv].

Atàvic, *atavisme*, V. *àvia* *Ataviu*, V. *ataviar* *Atavó*, V. *tova* *Atàxia*, *atàxic*, V. *tàctica* *Atebiar*, *-at*, *atebionar*, V. *tebi* *Atediat*, V. *tedi* *Ateisme*, *ateista*, V. *déu* + *Ateixinat*, V. *teginat* *Ateleològic*, V. *teleo-* *Atelo-* forma prefix. del gr. *ἀτελής* 'incomplet, insuficient' (deriv. de *τέλος* 'la fi': d'on els cpts. *atelèctasi*, *atelocefàlia*, *atelocàrdia*, *atelomièlia* [1868, *SLitCosta*], etc.

⁵⁵ *Atemorat*, V. *témer* *Atemordit*, mot incorrecte o inexistent, degut a una confusió de *atemoritzar*, amb *espaordir* i *estamordir* *Atemorir*, *atemoritzar*, V. *témer* *Atemperació*, *atemperador*, *atemperar*, V. *trempar* (TEMPS) *Atempirar*, V. *tempir* (TEMPS) ⁶⁰ *Atempament*, *atemprar*, V. *trempar* (TEMPS) *Atemp-*